

VAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za
Avstro-Ogrsko in Bosno K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna
K 4.50, mesečna K 1.50; za Nemčijo celoletno K 21.60; za
ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—.

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
 . . . ob pol 11. dopoldne. . . .

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi alieci šte. 6, II., in
 uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer.
 Inzerati: enostopna petlitratca 20 vin., pogojen prostor 25 vin.,
 poslana in razglaš 30 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštnine proste.

Leto II.

Mačka lahko vržeš, kakor ga hočeš; vselej bo padel na noge. Tudi visokočastiti militarizem ima nekaj mačjega na sebi: Naj se za suče situacija kakorkoli, on napravi svoj dobiček na vsak način. In treba je priznati: V tej državi, kjer je reakcija najvišje in najsvetejše načelo, je blaženi militarizem skoraj nekakšen simbol napredka. To se pravi: On napreduje sam zase; razvija se, pridobiva, raste in debeli se. Nič ne de, da je bila konjunktura v industriji nekaj let obupna; za gospoda molohla so se fabricirali topovi, Delavske mezde so padale; Montecucculi je gradil drednote. Draginja je rastla do nevarne višine; vojni minister je zahteval in dobil nove milijone.

Ogrsko krizo razglašajo oboroženi in neoboroženi patriotardi za napad na svete interese militarizma, za atentat na kronske pravice, za obnavljanje Rakoczyjevih časov. Kurja polt obliva naivnega avstrijskega filistra, če čita svoje meščansko časopisje od Nove Preše do Rajhspošte, a kolena se mu zašibe in pred očmi mu zaplešejo kolobarji, če mu pride slučajno kakšen vojaški list v roke. Groza peklena! Kaj bo, kaj bo? Kaj bo iz njegove domovine in njenih svetinj, če ne bo Košut hitro obešen in Apponyiju vsaj izpuljen jezik?

Dobri filister, sicer navadno nima pojma, zakaj da gre. Pa čemu? Tristo medvedov! V svojem listu je čital,« da je nevarnost, da je groza, da je strah... in če bi se takole res vrnilo leto 1848. — Kaj bi bilo iz kupčije?

Ljubnežnivi militarizem vidi trepetajočega filistra strah, in v junakihs prsih mu skače od veselja srce. Boj se, boj se, moj ljubi civilisti! Čim bolj se bojiš, tem manj boš vedel, kako ti sega roka z železno rokavico v žep. Le misli, da se godi kaj groznega; kadar bodo tvoje misli najbolj zmedene, mi boš najbolj verjel, da ne moreš živeti brez moje sabljice, ki jo boš sam drago plačeval.

Ogrsko opozicijo proti brambni predlogi so ves čas slikali kakor nelojalnost do skupne države, do cesarja — kdove do koga še. Ogrsko resolucijo o rezervistih, s katero je hotel Khuen Hedervary omogočiti, da bi prišla brambna reforma pod streho, so opisovali kakor prvi korak revolucije, in najnervoznejši Avstrijanci so že čakali, kdaj pride telegram, da so začeli Ogrji posnemati Kitajce, da se je Košut izpremenil v Sunjatsena in Khuen v Juansikajaja. Namesto da bi bil militarizem hvalježen Khuenu, ki si grebe iz možganov najpretkanejši zvijače, da bi preslepil svojo opozicijo in prinesel gospodom generalom dovoljeno brambno reformo na Dunaj, kriče, kakor da se jim godi najhujša krivica, da ni niti prešič glasnejši kadar ga koljejo.

Ali med tem ko tarna in stoka, se militarizem po tihem smehlja. Patetično kliče: Brambne reforme mi ne dajo! Hrano mi jemljejo, po življenju mi segajo!... V duši si pa misli: Tem bolje! Zdaj napravim še boljšo kupčijo. V ogrskem in avstrijskem parlamentu umikajo brambno reformo. Ali to se nima zgoditi na škodo militarizma, ki ne žrtvuje ničesar, temveč na račun ljudstva, ki naj več da, ne da bi kaj dobilo.

Brambna reforma prinaša v prvi vrsti bremena prebivalstvu. Ali poleg vseh težkih žrtev je v njej nekoliko drobtin, da bi postal pogača vsled njih malo bolj okusna. Zakonski načrt predlaga dveletno vojaško službo.

Pojasnili smo že, da je tudi ta določba neiskrena, ker dela toliko izjem, da ostane dveletno službovanje skoraj le na videz, ker imajo vsi podčastniki ostati tretje leto pod orožjem, z njimi pa tudi toliko prostih vojakov, kolikor je podčastnikov. Ali to je načrt; parlamenta bi bila imela nalogo, da odpravita te neopravičene izjeme in zavarujeta čisto dveletno službo. To bi bila vsaj mala pridobitev in mala odškodnina za vse težke žrtve, ki jih bodo meščanske večine brez dvoma dovolile molohu.

Prav te odškodnine pa militarizem ne mara plačati in zaradi tega mu je čisto prav, če se sedanja brambna reforma pokoplje. Tisto, na čemer mu je največ ležeče, hoče pa doseči brez brambne reforme; število rekrutov se ima povišati »provizorično na eno leto« s posebnim zakonom.

To se pravi: Dveletne službe ne; modernjšega kazenskega postopanja ne; višje število rekrutov pa.

Ali bo avstrijski parlament res tako kratkoviden, da se bo dal speljati na led? Če se poslanci zavedajo svojih dolžnosti do ljudstva, bodo napravili debelo črto preko tega finega računa in pokazali militarizmu, da imajo vsaj toliko soli v glavi kolikor njegovi patroni.

London, 5. marca.

Stavka rudarjev gre svojo pot prav po sporedu organizacije. Brez pridržka se tu lahko govori o splošni stavki, zakaj v vsej Veliki Britaniji menda ni rova, v katerem bi se delalo in nobenega upanja ni, da bi podjetniki odkoder si bodi dobili stavkokazov. Po jamah so samo tisti ljudje, katerim je organizacija sama naložila, da opravljajo varnostno službo, da skrbje za zračenje, za odtakanje vode, za konje in kar je takih opravil. Delavci namreč nočejo, da bi se zgodila kakšna škoda v jamah, dasi bi bilo to najmočnejše sredstvo proti podjetnikom. Če bi prepuštili rudnike same sebi, kar bi se zgodilo brez težav, bi se že v kratkih dneh pokazale usodopolne posledice, ki so vsakemu strokovnjaku dobro znane. Ali takih namenov nima organizacija, ki hoče boj izvesti na civiliziran način, in o delavcih se mora reči, da varujejo čudovito disciplino.

Nobene stavke se doslej angleški meščani tako bal kakor rudarske, ker je smatral za večno veljavno pravilo, da takega štrajka ne more biti brez kravalov. Podjetniki so pa na tem tudi nekoliko gradili svoje upe, ker so pričakovali, da povzročijo izgredi posredovanje vojaštva, vrsled česar bi nastal v delavskih vrstah nered in zbeganost, pa bi se stavka porušila sama v sebi. Iz tega upanja ne bo nič, zakaj še nobena večja stavka na Angleškem se ni vršila tako vzorno kakor sedanja. In utemeljeno je prepričanje, da se izvede do konca tako.

Naravno je, da ima taka stavka posledice, katere občuti tudi neprizadeto prebivalstvo. To sicer ni namen rudarjev, ali če hočejo kaj doseči, se ne morejo ozirati na to, in delavci razumejo popolnoma ta položaj. Do današnjega dneva cenijo število delavcev, ki so izven rudništva vsled stavke prisiljeni, da počivajo, na približno 400.000. Natančna cenitev ni mogoča, ali to število se lahko sprejme na podlagi poročil, kar jih je došlo v London. To je moč premagati. Če ga ni, običje kolese. In delavske roke so tiste, ki ga kopljejo. Kjer

Spitalkirche Oberwölz

Der Husarentempel auf dem kl. Anninger.

je dvoje delavskih rok, je pa tudi glava, da spozna, kolika je vrednost in moč teh rok. Vsa ogromna industrija Anglije, ki ustvarja neznanjska bogastva, je v zadnji vrsti odvisna le od teh rok. Kako da ne bi delavci razumeli, če se te roke, ki delajo leto za letom za blaginje in užitek drugih, enkrat zganejo, da bi kaj dossegle tudi za svojega lastnika?

Kakor se množi število nezaposlenih delavcev, tako se množe tudi druge težave. Zlasti cene naraščajo. O premoгу, ki postaja drag, kakor zlato, ni treba govoriti. Ali tudi drugi predmeti se draže, ker je jasno, da bo zastajala vsa produkcija, čim dalje bo trajala stavka. Hujšačji v vrstah podjetnikov so bili prepričani, da bo proletarijat, ki je prisiljen praznovati, ne da bi hotel, in ki mora vse potrebščine draže plačevati, glasno protestiral proti rudarjem, kar bi podjetniki po pravici lahko smatrali za veliko moralno pomoč. Napačen pa je bil tudi ta račun; zakaj o protestih se ne sliši nič, pač pa dobivajo rudarji od vseh strani izjave simpatij in solidarnosti; velike organizacije, pred vsem transportni delavci, železničarji in lučni delavci so izrekli, da bodo tudi aktivno podpirali rudarje, kolikor bo potreba nanesla.

Na to, da bi se minimalna plača določila z zakonom, ni več misliti. Asquith je izjavil, da je vest o takem zakonu, ki ga baje vlada namerava predložiti, povsem izmišljena. Delavci si tudi ne žele take rešitve, ker bi imeli preveč vezane roke. Zakaj minimalna plača, ki jo zahtevajo danes, ne more zadostovati za vse čase; že zdaj so jo rudarji nekaterih okrajev sprejeli le iz discipline, ker velja še dosedanja pogodba, katero so vzeli za podlago minimalne plače. Ali škotski rudarji so že dne 1. februarja odpovedali svojo pogodbo s 1. avgustom in hočejo zahtevati, da se zviša minimalna meza na osem šilingov.

Na tečaju na osmi smilgov.
Za sedaj se zahtevajo v posameznih okra-
jih sledeče minimalne plače: Jorkshire 7 šilín-
gov, srednja Anglija 6 do 7 šilíngov, Derby-
shire in Južni Wales 7 šilíngov 6 pence, North-
umberland 7 šilíngov 2 pence, Durban 6 šilín-
gov 1.5 pence, Forest of Dean 5 šil. 6 p., Se-
verni Wales 6 šil., Leicestershire 7 šil. 2 p.,
Južni Derbyshire 6 šil. 6 p., Somersetshire 4
šil. 11 p., Bristol 4 šil. 11 p., Cumberland 6 šil.
6 p., Škotsko 6 šil. (Računati je šilín za 1 K
17 vin.) Za nedoletne ne sme biti plača manjša
od 2 šilíngov.

Od ponedeljka se posvetuje že vsak dan delžni industrijski svet, ki je izvolil poseben odbor za posvetovanja z vlado. Zastopniki delavcev zborujejo zase, zastopniki delodajalcev pa tudi zase. V taboru podjetnikov se opaža živahno gibanje. Delodajalci Južnega Walesa, ki so se doslej najbolj stanovitno upirali minimalnim mezdám, so poklicani v London in slišati je, da bo vlada vnovič posredovala.

Tak je sedj položaj. In dokler podjetniki ne priznajo minimalne mezde, se ne izpremeni.

Polemika o šolskem vprašanju vsled dr. Ferfoljeve resolucije na tržaški deželni konferenci pomena in sodrug A. K. je v sobotni številki »Zarje« zaklical: Naša »Zarja« je najvažnejša kulturna šola za slovensko delavstvo in je vredna podpore vseh dobrih sodrugov. Ravno tako sem zaklical dr. Ferfolji jaz na konferenci: Blíže je treba pogledati, delati, agitirati in vsvarjati in ne solzariti o zatirani narodnosti in materinem jeziku, med tem ko delavstvo njima stanovanja in trpi gladu.

Če spregovorim še par besed o sporni resoluciji, storim to le zato, ker sem prvi nastopil proti njej in jo javno proglasil za ponesrečen političen akt.

Argumente, ki sem jih navedel utemeljuje svojo trditev ni nihče ovrgel, čepravno se je dr. Ferfolja trudil v 16. člankih, da bi to dosegel.

Povedal je dr. Ferfolja marsikaj lepega v svojih člankih, ki pa nimajo nič opraviti s sporno resolucijo. Opisal nam je narodnjaka, razjokal se je nad zatiranim materinim jezikom v solzarskem tonu, razlagal tje pa sem socialistične principe in se povpsel celo do žuganja. »Če bom prisiljen, povem še marsikaj o italijanskih sodrugih!« — tako nekako je zavpil dr. Ferfolja. Proti takemu tonu najodločnejše protestiram, ker slabšega, kot je bilo dr. Puecherjevo glasovanje, se sploh ni zgodilo. Tak naš čenčkan pisanja proti bratski stranki je vreden najstrožje obsodbe. Mi smo tu, da blažimo nacionalne spore, ne pa da podžigamo tisto, kar najbolj ovira delavstvo na poti do večje moči.

Sodrug dr. Ferfolja je pa resolucijo sam
obsodil tako-le:

Res je, in v tem ima sodrug Milost prav, da bi se vsled praktične brezpomembnosti socialistični princip bolje varoval z zahtevo me-

EMILE ZOLA:

(Dalje).

čudežni

»Oh, Bernini, čudežni Bernini!« je Narcise polglasno nadaljeval s svojim mrmočim licem. »Mogočen je in dovršen, neprenehoma pripravljen za vzlet in vedno bistroumen. Njegova plodovitost je polna miline in krasote! Venomer mi prihajajo s svojim Bramantejem s svojim Bramantejem in z njegovim mojstrskim delom, z brezhibno in hladno Cancellarijo! No dobro, priznajmo, da je bil Michelangelo in Raffael stavbinstva, pa ne govorimo več o njem! ... Ali Bernini, imenitni Bernini čigar baje slabi okus ima več nežnosti in rafiniranosti kakor ogromnost in dovršenost drugih! Ta bogata in globoka duša, v kateri bi morala naša doba najti sama sebe, je tako zmagovito premišljena, da zmede človeka s svojim vsake nizke resničnosti prostim stremljenjem po umetnem ... Poglejte le v vili Borghese skupino Apolona in Dafne, ki jo je napravil z osemnajstimi leti — pogledite predvsem v S. Maria della Vittoria njegovo zamaknjeno sveto Terezo! Oh, ta sveta Tereza! Človek vidi odprto nebo, zono, ki obliva žensko telo v božanskem uživanju, do krčev stopnjevano blagočutje vere, topečo se kreaturo, ki umira od radosti v rokah svojega Boga! ... Ure in ure sem prebival pred njo, ne da bi bil mogel izčrpati vsu dragoceno, požigajočo neskončnost simbola.«

Oglas mu je zamiral. Ali Pierre, ki se n
več čudil njegovemu tajnemu nezavednemu so
vraštvu do zdravja, enostavnosti in moči, ga
je komaj poslušal, ker je bil sam ves v oblast
misli, ki ga je boljbolno premagovala: Pogan
ski Rim se je zopet budil v krščanskem Rimu
in je napravljval iz njega katoliški Rim, nove
politično, hierarhizirano in gospodovalo sre
dišče vlade narodov. Ali je bil izzemski prvi

dobo sploh kdaj krščanski? Misli, ki so ga bile prevzele v Palatinu, pa v Via Appia, pa potem v cerkvi sv. Petra, so se predle dalje in dalje in so nahajale vse očitnejše potrdilo. In to jutro, v Sikstinski kapeli in v Stanza dela Segnatura, je v omotici, občudovanja dobro razumel novi dokaz, ki ga je podajala genialnost Seveda je prihajalo poganstvo pri Michelangelu in pri Raffaelu na površje le v izpremembi, katero je povzročil krščanski duh. Toda ni li ležalo na dnu? Ali niso prihajale ogromne nage figure enega iz strašnih nebes Jehove, ki jih je bil videl skozi Olimp? Aliniso kazale idealne podobe drugega pod čistotno tenčico devicokrasna, zapeljiva telesa Vener? Pierre se zdaj jasno zavedal tega, in z njegovo osuplostjo se je mešalo nekaj neprijetnega, zakaj ta krasna, silna telesa, te strastno radost življenja povečujoče gode figure so vstajale zoper njegove sanje, ki jih je sanjal v svoji knjigi: Zoper sanje o pomlajenem krščanstvu, ki daje človeštvu mir, zoper sanje o povratku v enostavnost v čistost prvih časov.

Naenkrat je na svoje začudenje slišal Narcissa, ki mu je dajal pojasnila o vsakdanjem življenju Leva XIII., ne da bi bil vedel, po kakšnih prehodih je prišel do tega predmeta.

»O, dragi abbé, s štirinosemdesetimi leti je delaven kakor mlad mož, njegovo življenje je polno volje, moči in dela, da ne bi tako hoteli živeti ne Vi ne jaz!... Že ob šestih vstaja, bere v privatni kapeli svojo mašo, popije za zajtrk malo mleka. Potem prihajajo in odhajajo od osmih do dvanajstih neprenehoma kardinali in prelati, vse zadeve kongregacij mu morajo priti pred oči, in porok sem Vam za to, da ni številnejših in zamotanejših reči. O poldne so navadno javne in skupne avdience. Ob dveh obeduje. Tedaj pride zasluženi počitek ali pa izprehod po vrtovih, ki traja do šestih. Včasih pa potem zadržujejo privatne avdience po

uro ali dve. Ob devetih večerja; uživa pa kaj malo, živi skoraj od zraka in je vedno sam pri svoji muzici... Kaj pravite etiketi, ki mu nalaga to samoto? Pomislite, človek, ki osemnajst let nima nikdar tovariša pri mizi, ki je večno osamljen v svoji veličini! ... Ob desetih moli rožnate venec s svojimi zaupniki, in potem se zapre v svoje sobe. Ali če tudi leže, spi le malo; često ne more spati, vstane, pokliče tajnika, pa mu narekuje beleške ali pisma. Če se bavi z zanimivo zadevo, se ji vdaja popolnoma in misli neprenehoma nanjo. V tem je njegovo življenje celo njegovo zdravje; duh ima tak, da je vedno buden, vedno delaven, pa tako moč in avtoriteto, ki se morata nujno izdajati. Sicer pa veste, da se je dolgo z veliko vnemo bavil z latinsko poezijo. Mislim tudi zagotovo, da je imel v urah boja močno nagnje za časopisje, tako da je navdihoval članke v časopisih, ki jih je podpisal. Pravijo celo, da je diktilal nekatere, ko je šlo za njegove najljubše ideje.«

Nastal je molk. Vsak hip je Narcisse naglo bal glavo in gledal po velikanski, zapuščeni in svečani galeriji Candelabri z njenimi nepremičnimi liki duhovi belimi marmornimi figurami da bi videl, če ne pride iz tapetne galerije pihel papeževo spremstvo, ki bi potem na poti v vrtove prišlo tod mimo.

»Saj Vam je znano, da ga nosijo na stolu dol,« je nadaljeval. »Ta je zelo ozek, da gre lahko skozi vsaka vrata. Pravno potovanje je torej skoraj dva kilometra, skozi vse loggije, Rafaelove Stance, skozi galerije slik in skulptur, ne glede na mnoga stopnišča, skratka, neskončen izprehod, preden ga posade doli v dvorec, kjer čaka nanj dvoprežna kočija ... Novec jo zelo lepo. Gotovo pride. Le malo potpitre.«

Med tem ko je Narcisse razlagal te posameznosti, se je Pierru, ki je bil poln pričakovanja, oživila vsa čudna zgodovina pred očmi. Prišli so najprej posvetni, sijaja željni papeži renesan-

se, ki so z verno vabili stari vek v življenje, in sijali, kako ognjeno papežev prestol s škrlatom: Pavel II., krasoto ljubeči Benečan, ki je zgradil palačo v Venezia, Sikst V., kateremu je zahvaliti Sikstinska kapela, Julij II. in Lev X., ki sta napravila iz Rima mesto polno teatralnega pompa, s čudovitimi slavnostmi, turnirji, baleti, lovi, maškaradami in pojedinami. Papeštvo je ravno našlo pod zemljo, v prahu razvalin Olimp, in kakor pijano od te iz starih tal se dvigajoče poplave življenja je gradilo muzeje in obnovljalo krasne, kulturni splošnega občudovanja povrnjene hrame poganstva. Se nikdar ni bila nobena cerkev v taki smrtni nevarnosti; zakaj četudi so častili Kristusa pri sv. Petru, so vendar stolovali Jupiter in vsi marmorni bogovi in boginje krasnega, zmagoslavnege mesa v dvoranh vatikanskih. Potem se je dvignila pred Pierrom druga vizija: Prikazen modernih papežev pred italijansko okupacijo — Pij IX., ko je bil še prost in je pogostoma zahajal v svoj dobri Rim. Veliko rdečezlato kočijo je vlečlo šest konj; švicarske garde so ga obdajale, potem je sledil trop plemenite garde. Ali na korzu je papež včasih zapustil kočijo in peš nadaljeval pot. Tedaj so se zakadili gardisti na konjih naprej, da so vse obvestili in zadržali. Takoj so se ustavili vozovi, možje so izstopili in poklekli, žene pa so vstajale in sklanjale glave, ko se je bližal Sveti oče: Tako je stopa papež počasnih korakov, smehlja je in blagoslavlja, s svojim dvorom do Piazza del Popolo. In potem je rišel Lev XIII., prostovoljni jetnik. Osemnajst let zaprt v Vatikanu, je za tem debelim, molčečim zidovjem, v ozadju neznane, kjer je potekalo njegovo onemelo življenje od dne do dne, dobil nekaj svetega, nekaj grozno skrivnostnega.

Pri njej se je reproduciralo v začetku realno dejstvo, pojav gospe X v jami, prihodnji in naslednji dni v obliki nerealne podobe, v obliki halucinacij.

Resnična podoba bele gospe se je vtisnila v eno od možganskih optičnih plastiBernadete kakor na steklu fotografske plošče. In ta podoba se je reproducirala prihodnji in naslednji dni v halucinacijah. Ko je prišel otrok molit pred jano, kakor se na fotografski plošči vtisnjena podoba reproducira lahko po večkrat na prepiranem papirju. Bernadeta je napravila petnajst odtisov svoje vizije, kakor napravi fotograf lahko po petnajst odtisov osebe, ki jo je fotografiral.

Ker se pri histeričnih halucinacijah reproducirajo osebe in reči izvršitako točnostjo, da zbujajo iluzijo resničnosti, je naravno, da je Bernadeta verjela, da ima pred seboj Devico Marijo, in da je množici vcepila svoje uverjenje.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico** so srečno končane. Po dolgočasnem skrutinju, ki je trajal mesec dni, ker so se primerjali podpisi na glasovnicah s podpisi na receptih, je volilna komisija ugotovila naslednji rezultat: V mali obrti je zmaga klerikalna stranka z 2757 glasovi in je izvoljen zidarSKI mojster Iv. Ogrin; liberalna stranka je ostala z 2500 glasovi v manjšini. — Tudi v mali trgovini je zmaga klerikalna lista z 727 glasovi nad liberalno listo, ki je združila nase 700 glasov; izvoljeni so knjigotrožec Urb. Hrovat iz Novega mesta, trgovec Ivan Podlesnik ml. in trgovec Fr. Zorec. — V srednji obrti so zmagali s 700 glasovi liberalni kandidati: pekovski mojster Iv. Schrey, tovarnar Iv. Rakovec iz Kranja, sobni slikar Fran Stare in gostilničar Lav. Bučar iz Kostanjevice. Klerikalci so ostali s 444 glasovi v manjšini. — V srednji trgovini je zmaga liberalna lista s 386 glasovi nad klerikalno listo, ki je dobila 253 glasov. Izvoljeni so trgovci Viktor Rohrmann, Feliks Urban in Josip Perdan. — Strankarsko razmerje v kranjski trgovski zbornici je sedaj sledeče: Liberalci imajo 13 svetnikov, klerikalci 7 in nemška stranka 4.

— **Po papeževih sledovih.** V kratkem izide ministrska odredba, ki bo dovoljevala gledališčem prirejanje predstav vse dni v letu. Dozdaj je veljalo določilo, da so morala biti gledališča zaprta zadnje dni Velikega tedna in na Rešnjega telesa dan; na Božično, veliko in binkočno nedeljo pa so bile dovoljene le predstave v dobrodelne namene. Odlok se izda na prošnjo gledaliških ravnateljev. Odkar je papež degradiral svetnike, pojma tudi v drugih ljudeh posvečevanje praznikov.

— **Sodrugl krakovsko-trnovskega okraja** imajo važen sestanek v nedeljo 10 t. m. ob 1/2 10. dopoldne v gostilni Marije Erbežnik Velika čolnarska ulica 17 (prej Breskvar). Sestanek je važen in se sodrugi nujno prosijo, da poskrbe za obilno udeležbo.

— **Kristusov namestnik in zidarjeve kro-**ne, 20. februarja je umrl v Lesnem brdu stanoječemu zidarskemu pomočniku 15 dni star sinček Valentin. Otrokov oče je po nekem fantiču poslal cerkveniku naročilo, da naj umrlemu zvoni. Cerkveni ključar Janše pa je zvonjenje kratkoma prepovedal, in sicer zato, ker zidar ni bil plačal prispevka 4 kro-
ne za popravilo zvona, ki so ga na »žeganju« ubili. Ko je oče zvedel, da otroku nočejo zvoniti, je šel sam k vrhiškemu dekanu ter ga prosil, da naj vendar ukaže krščenemu, četudi le delavskemu otroku zvoniti. Toda ga dekan je pokazal zidarijo debelo po škofu blagoslovljeno »figo« ter dejal, da bodo otroku tedaj zvonili, ko ga bodo pokopali, s pristavkom, če v naprej plača šest kron 40 vin. Užaljeni delavec se je udal dekanovemu ukaz, ter plačal vsled dolge brezposelnosti pristadane kro-
ne, da odvrne stamota da njegovemu otroku še pri pogrebu ne bi zvonilo. Ker se mu pa je svota 6 K 40 v zdel neupravičeno visoka, je šel k okr. glavarstvu vprašat, od kedar sme duhovnik računati neopravljeno delo. Od tam so ga poslali v škofijo, v škofiji je šele zvedel resnico. Tam mu je blagoslovljeni gospod dejal: »Zakaj pa ste tako neumni, da daste zvoniti.« Tako so se popravili zidariji storjeno krivico v škofiji.

— **Na »Slavcev« zabavni večer**, ki se vrši v nedeljo dne 10. t. m. v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« opozarjamo vse člane in prijatelje društva, da se udeležijo čim v največjem številu. Na sporedu je petje in drugo. Vstopnine ni nikake.

— **Umrli so v Ljubljani.** Marija Ovičaj, tovarniška delavka, 32 let. — Karel Berghauser, sin magistratnega sluga, 10 tednov. — Ivan Keber, sin tovarniškega delavca, pol leta. — Marija Brodar, rejenka, 1 leto.

— **S trebuhom za kruhom.** Predvčerajšnjem se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 130 Macedoncev, nazaj pa je prišlo 20 Hrvatov, 20 Hrvatov je šlo v Nemčijo, 30 Italijanov se je odpeljalo v Šrao.

— **Tatvina na vozičku.** Marija Škrleja iz Kleč je pustila na Marijinem trgu voziček za mleko, na katerem je imela v zavitku 7 metrov blaga za žensko obleko, 5 metrov blaga za bluze, 5 in pol metra blaga za predpasnike ter blaga za deško obleko, v skupni vrednosti 92 kron. Ko je prišla nazaj, je opazila, da ji je bil med tem časom dosedaj še neznan storilec zavitek ukradel. Komur bi bilo o tem kaj znanega, naj zadevo nemudoma prijavi mestni policiji.

— **Kinematograf »Ideal«** Danes specialni večer. 1. Tu nikakor voda ne počiva. (Krasen naraven posnetek v barvah.) 2. Vlomilec v stiskah. (Velekomično.) 3. Tu šumela voda in narščala. (Lepa drama.) 4. Severozahodna obala Francije. (Potovalna slika, samo zvečer.) 5. Mladostna leta hitro ste minila. (Drama samo zvečer.) 6. Debeloglavec. (Krasna veseligr.) 7. Kako Luka plačuje svoje dolgov. (Velekomično.) — Jutri učinkoviti spored »Skrivnost dveh duš«. (Drama.) »Poletno ljubimkanje«. (Veseloigra Nordiskfilm in drug.) Maks kralj mode. (Velekomično) in Gletni Freek. — V torek Madame Sans-Gene.

Shod pekovskih pomočnikov v Ljubljani.

Včeraj popoldne je bil v gostilni Leona Pogačnika v Florjanski ulici javen shod pekovskih delavcev o varstvenem zakonu za pekovsko obrt. Vsled velike udeležbe je bila zborovalna dvorana pretesna. Shodu je predsedoval načelnik ljubljanske skupine pekovskih delavcev sodr. Simon Jurca. Poročal je sodr. Milost iz Trsta.

Sodr. Milost je omenil, da so že pred tremi leti socialno demokratični poslanci Muhič in tovariši vložili v državnem zboru zakonski načrt za varstvo pekovskih delavcev. Zveza pekovskih delavcev je predložila v to svrhu zanimive statistične podatke, iz katerih je razvidno, da je še 42 odstotkov v Avstriji uslužbenih pekovskih delavcev, ki delajo čez 14 ur na dan. To delo je še bolj mučno, če pomislimo, da je nočno delo. Druge države, na primer Nemčija, Švica, Norveško, Italija itd. imajo že davno zakonske predpise, ki omejujejo delovni čas pekovskim delavcem. Vključ vsem nepobitnim dokazom je socialno-politični odsek poslanske zbornice po pritisku krščanske socialnih zastopnikov, ki se niso upali odkrito nastopiti proti zakonskemu načrtu, sklenili, da se načrt predloži uradu za delovno statistiko in delovnemu svetu. Slednji je sklical v to svrhu anketo, na kateri so izvedenci izpovedali, kako nezasišano so še izkoriščani pekovski delavci v Avstriji. Tudi na anketi je par krščansko socialnih ekspertov igralo vlogo izdajalcev delavskih koristi. Toda dokazov je bilo toliko, da se je o potrebi zakonskih predpisov za varstvo pekovskih delavcev prepričala tudi večina delovnega sveta, ki je odobrila nov zakonski načrt, proti kateremu so seveda spet nastopili krščanski socialci, toda brezuspešno, ker se je zanj zavzel celo dvor. svetnik Scheidemann. Tako je sedaj — po dolgih treh letih — vendar le prosta pot, da roma ta načrt nazaj v državni zbor ter se končno uzakoni.

Delovni čas se po teh predpisih omeji na 12 ur z najmanj dvehurnim premorom v pekarnah, ki uslužbujejo do 5 delavcev. Enajst ur na dan z enournim pavzo v pekarnah, ki imajo od 6 do 15 delavcev in na 8 ur z najmanj polurnim počitkom med delovnim časom v velepekarnah z več kot 15 delavci.

Vajence je prepovedano uporabljati za nočno delo več nego 4 ure in sicer le v tistih pekarnah, kjer se samo ponoči peče. Prepovedano je vajencem raznašanje kruha, pestovanje otrok itd. Vajence je ob vstopu v pekovsko obrt zdravniško preiskati, ker je v interesu splošnosti, da tako važen izdelek, kot je vsakdanji kruh, ki ga vsi jedo, izdelujejo zdravi, krepki in močni delavci; tembolj, ker je nočno delo težje in mučnejše nego dnevno. Odprava nočnega dela pa bi ne zadovoljevala občinstva, ki si želi svežega kruha ter bi škodila obrti. Produkcija bi padla in brezposelnost, ki že danes slabo upliva na delavne razmere, bi se še povečala. Načrt ni sicer tak, da bi zadovoljil pekovske delavce, toda sprejmemo ga kot prvi obrok na račun, med tem ko bomo zahtevali še obsežnejših zdravstvenih predpisov za pekarne.

Ampak tudi proti temu zakonskemu načrtu se zaganjajo z vso silo pekovski mojstri cele Avstrije. Delali bodo, da se v drž. zboru poslabša ali sploh odkloni. Sedaj je trenutak, ko se morajo pekovski delavci vsi pridružiti svoji organizaciji. Javnost naj izve, da je lepi in sveži vsakdanji kruh namočen s solzami trpljenja pekovskih delavcev. Kruh bo šele tedaj dober in zdrav, če ga bodo izdelovali zdravi delavci.

Izvajanja sodruga Milosta so zborujoči pekovski delavci pazno poslušali ter mu na koncu burno odobravali.

Nato je predsednik zaključil lepo uspeši shod.

Štajersko

— **Požar.** V nedeljo proti osmim je izbruhnil v Bukovenzlaku na Teharjih ogenj, ki je uničil hišo in tri gospodarska poslopja, last posestnika in peka Stefana Krema v Gaberju pri Celju. Le živino in nekaj hišnega orodja so mogli rešiti. Vodja škofjevaške požarne brambe je dobil precejšnje poškodbe, ker je padel nanj del gorečega stropa. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

— **Ogenj v hotelu.** V ponedeljek ponoči je nastal požar v Bauerjevem hotelu v Rogaški Slatini. Pogorela je popolnoma jedilna dvorana ter več sob s pohištvo. Požarni brambi iz Rogaške Slatine se je posrečilo po poturnem napornem gašenju ogenj omejiti.

— **Smrten padec v pijanosti.** V nedeljo zvečer je padel v Vitanju mizarSKI mojster Anton Ravniak po stopnicah iz prvega nadstropja na tlakovana tla v gostilni Martina Kužaja. Hotel je obiskani v prvem nadstropju ležečega težko bolnega gostilničarjevega sina, pri tem pa je vsled vinjenosti omahnil in se prevrgel po stopnicah. Nesrečnejši si je strl lobanjo in je ob 4. zjutraj podlegel svojim bolečinam.

— **Vlom.** V Rogatcu so vlomili neznani tatovi pri posestniku Baku in odnesli obleko, perilo ter druge stvari; posestnik ima 300 kron škodo. Uzmoviči so izginili brez sledu.

Koroško.

— **Lep božji namestnik.** Za kaplanom Fr. Unkelnom, ki je doma v Lincu z Renskega in je služboval delj časa na Koroškem, zadnjič v bližnji okolici Sentvidja, je izdala oblast tirajico zaradi raznih hudodelstev proti pravosti. Kaplan, ki ima na večki celo vrsto pregreh proti devištvu, je pred kratkim pobegnil. V gotovih krogih govore, da so zložile Marijine device tamošnjega okraja za več maš, da bi pobeglega gospoda ne dobili.

Goriško.

— **Šempolaj.** Javen ljudski shod bo v nedeljo 10. t. m. ob 3. popoldne na trgu. Poročali bodo sodrugi Kopač, Milost in Regent. Sodru-

gom priporočamo, da se shoda udeleže polnoštevilno.

— **Tržič** (Monfalcone). V nedeljo dne 10. t. m. bo ob 10. dopoldne v tukajšnjem Delavskem domu shod slovenskih delavcev. Poročal bo sodrug J. Regent iz Trsta o organizaciji in delavstvu. Nihče naj ne manjka!

— **Ponesrečeni vojaki.** V torek popoldne se je prepetila pri Soškem mostu štirim vojakom planincem večja nesreča. Peljali so se na vrhu obloženega voza. Pri mostu se zlomil pri vozu eno kolo. Vsled tega so vojaki popadali po tleh s tako silo, da je eden obležal težko ranjen na glavi, dva pa lahko ranjena. Vse tri so odnesli v vojaško bolnišnico.

Trst.

— **Protestna stavka v tehničnem zavodu pri Sv. Andreju v Trstu.** V torek je bil ing. Ostendorf v tržaškem tehničnem zavodu od delavcev oklofutan in lahko ranjen. Ker nimamo še natančnejših podatkov o vzrokih tega dogodka, povemo le, da je bil ing. Ostendorf od delavcev zelo sovražen zaradi svojega avtokratičnega obnašanja in ker je bil vedno delavcem za petami pa jih nečloveško priganjal. V zadnjem času se je uvedlo v zavod izdelovanje nekaterih kosov, ki so jih dotlej pošiljali na Nemško. Vsled tega je zavod najel nekaj nemških delavcev. Ker je pa bilo delo novo, niso mogli domači delavci pri njem toliko zaslužiti in datj zavodu toliko dobička, kakor si ga je zavod želel. Inženirja je napad zelo razburil in so ga morali peljati domov. Delavci so padelali naprej, upajoč, da se bo stvar mirno rešila. V noči od srede na četrtek pa je tržaška policija aretirala dva delavca, ki sta bila sumljena, da sta izvršila napad na inženirja. To sta Benulič Anton in Marc Melhior. Včeraj zjutraj so se podali delavci, kakor navadno na delo. Tam se je takoj raznesla vest o aretaciji imenovanih dveh delavcev. Takoj so livarji odposlali ravnatelju zavoda deputacijo, da jim pove, kaj je na tem resnice. Ravnatelj je odgovoril, da nima vodstvo s to rečjo nič opraviti (?) in da je izvršila aretacijo policijska oblast iz svoje iniciative. To izjavo niso smatrali livarji za zadostno in so zapustili delo. Njim so sledili vsi drugi delavci iz zavoda in kmalu ni ostalo od približno 1000 delavcev v zavodu nobenega. Na to so se podali delavci skupno pred ladjedelnico S. Marco, kjer so bili uhođi, kakor navadno, odprti. V ladjedelnico se je podalo nato okolo 100 stavkajočih in so želeli, da bi v znak prtega zapustili delo tudi delavci iz ladjedelnice. V ladjedelnici je zapustilo delo le okolo 50 elektrotehnikov. Med tem so prišli redarji na konjih in so poglani kolono delavcev proti mestu. Ob 11. so imeli stavkajoči shod v mestni telovadnici v ulici della Valle. Tam je poročal tajnik kovinarske organizacije sodr. Chiussi. Na shodu je bila izvoljen odbor, ki ima nalogo posredovati pri županu dr. Valeriju in pri predsedniku zavoda Richettiiju, ki da naj posredujeja pri redarstvenem ravnateljstvu, da v pomirjenje delavcev izpusti imenovana dva aretiranca. Ob 6. zvečer je bil sklican zopet shod stavkajočih v telovadnici v ulici della Valle in poročamo o njegovih sklepih med telegrami.

— **Samomor zaradi klofute.** V Trstu se je zastrupila učenka za šiviljo Viktorija Pinellijeva s fenilno kislino. Ko so deklico peljali v bolnišnico je izpovedala, da se je zastrupila zato, ker ji je starejša sestra dala klofuto. V veži bolnišnice je deklica umrla.

— **Poboj na parniku.** Takoj po odhodu parnika »Oceana« iz pristanišča New York sta se sprla mornar Simon Simonič in kurjač Janez Lisica. Med preprirom je potegnil Simonič samokres in ustrelil Lisico v prsi. Dne 5. t. m. je priplul parnik v Trst in je kapitan izročil zločinca policiji.

— **Zaklan novorojenček.** V tržaški okolici so našli otroci, ki so se igrali, pod drevesom zavoj, v katerem je bila novorojena deklica s skoro popolnoma prerezanim vratom. Matere še niso izsledili.

— **Vlomilci na delu.** V noči od 11. na 12. m. m. so vlomili v Trstu tatovi v tobakarno Amalije Tragerjeve na cesti Giulia in odnesli za okroglo 1200 kron tobaka, znanek in razglednice. Pred kratkim so aretirali dva vlomilca in sicer nekega Avgusta Grattonija in nekega Ivana Dubaja. Včeraj pa so prišli na sled razpečevalcem pokradenega blaga in so aretirali štiri osebe. Prodajali so znamke in koleke po jako nizkih cenah. Za 102 kro-
ne raznih kolekov so prodali za 65 kron. Razglednice so prodajali še veliko ceneje.

— **Poskušn samomor.** Ob botanič. vrtu v Trstu se je zastrupila Medea Godinova z octovo kislino. Vzrok samomora je neznan, prepeljali so jo v bolnišnico.

Umetnost in književnost.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V soboto zvečer prvič velika Millöckerjeva opereta »Dijak prosiak« (za nepar-abonente.) — V nedeljo popoldne ob 3. uri vlezabavna komedija »Mala harienistka« (za lože nepar), zvečer opereta »Dijak prosiak« (za lože par.) — P. n. abonentom na sedeže: Par-abonentje so imeli do danes 42 predstav, nepar-abonentje pa 43. Da se število novitet enakomerno razdeli, se vrsta predstav izpreminja. Zato naj blagovolijo p. n. abonente paziti na vzmabo na lepakih. Vse nedeljske predstave pa se bodo poslej vršile izven abonementa.

— **Oratorij P. Hugolina Sattnerja »Assumptio«.** Visokoizobražen dunajski glasebnik, ki jenatano preštudiral oratorij, piše o tem delu takole: »Oratorij sem natančno proučeval in odkrito izjavljam, da je to Sattnerjevo najboljšo delo. Kolikor je meni znano, je to prvi oratorij, ki ga imajo Slovenci. Občudujem veliko dejstvo, ki je daleč prekosilo moje pričakovanje. Le mladostna navdušenost v zvezi z globoko religioznostjo je mogla udariti na take strune, kakršne glase iz Sattnerjevega oratorija. P. Hugolin ni več mlad, vendar veje iz vsakega stavka, iz vsakega takta sveža melodija, kakor se v nobenem njegovem do-

sedanjem delu. Ta neprilijen izraz dvakrat dobro dene danes, ko skuša hipermoderna glasba, ki ni glasba, ampak kokofanija, s svojimi nenaravnimi izrastki preplaviti svet. Čudim se premišljeni in izborni dispoziciji oratorija. Z relativno pičlim besedilom — ki je scer jako poetično in mikavno za skladanje — je ustvaril g. Sattner velik oratorij v treh delih, je natančno pretehtal učinek solospjevov, zborov in orkestra in vporabil stopnjevanje na pravem mestu. Oratorij mora uspeti in produkcija bo brezdvomno velik praznik za slovenski narod. Ne vem, komu naj dam prednost, zborom ali solospjevom; zdi se mi skoro, da bodo slednji sprejeti z večjim navdušenjem. Nekateri orkestralne pred — in poigre se mi zde relativno nekoliko trezne, vendar so primerne slogu in lepo doneče in se dobro prilagodijo celotnemu delu. Čuti se pa, da biva domena kompozicijske tehnike bolj v vokalnih stavkih nego v instrumentaciji. Skladatelj si je prikrojil lasten slog, kateremu je vtisnil svojo individualiteto. Obžalujemo, da ni podložil skladbi latinskega ali nemškega besedila; lahko bi se izvajala izven slovenske zemlje.

Se nekatere opazke. Takoj I. bariton-solo »Vstani, vstani!« me je ganil do solz. Presenečila me je uglabitev besed; ker tvoj glas je sladak.« — Eden najlepših zborov je damski zbor »Zima je proč«, ki fascinira poslušalca s kontrastom med Adagio in Allegro. Mogočno vpliva tudi zbor »Nikar od nas, Devica«, zlasti stopnjevanje koncem zboru. O umetnosti flavto — solo se da prerokovati. V drugem delu vzbujajo pozornost genialni zbor: »O smrt«. Malo je zborov, ki s priprostim sredstvi tako neposredno vplivajo na nas. Mojster je, kdor s pičlimi sredstvi veliko pove. Po tem stavku, katerega bi najraje primerjal gotskemu stolpu, jako pomirljivo deluje tenor-solo »Kdo je ta?« biser lepega solopetja. V tretjem delu mi imponirajo fugirani aleluja — stavki, ki kažejo, kako je kontrapunktska prešla skladatelj v meso. Zelo se mu je prikupil sopranski solo »Glej od zhoda« s koloraturno arijo »Večno je usmiljenje«. — Iz dvospeva »Zdrava, ti priroda čudežna« veje Mendelssohnovo veličje in je zase prava kabineta točka. Veličastna je koračnica v III. delu, ki se ji pridružuje zbor z mogočno alelujo. Vjoliški solo se mi zdi nekoliko trezen. Sklepni zbor, ki je namenjen za velike mase, veličastno sklene skladbo, ki mi je osladila že marsikatero uro. Dan produkcije bo za skladatelja časten dan. Zapel je »Brezmadežni« slavošpev iz cele duše — kajti cela »Assumptio« je molitev. V tem smislu naj tudi slavno občinstvo sprejme lepo delo. Vse, kar naredi človek, je nepopolno, pomanjkljivo in vsako človeško delo ima hibe. Človek ni vedno enako razpoložen, nima za vse položaje enakega čuta, se utruđi, ako je delo obsežno. Vendar nobeno delo v celoti ne izgubi vrednosti, če se v podrobnosti pokaže kaka hiba. Kdor gleda s hriba pokrajino z daljnogledom, ne bo imel celotnega vtisa, s prostim očesom bo videl celo podobo, četudi ne na drobno, in ta podoba mu bo ostala v spominu. Tako nekako moramo presoditi tudi glasbena dela. Ako skladba s celim aparatom dopada in mogočno vpliva na naš čut in našo voljo, tedaj smemo mirno reči: skladba je lepa, zdrava, dosega svoj namen. S takimi načeli hočemo poslušati oratorij in tedaj se bo vstvarila v nas pravična sodba.

Vestnik organizacij.

Klesarski shod bo v soboto zvečer ob 5. v gostilni »Petriča« na Resljevi cesti.

Trbovlje. Prihodnja vaja pevškega zbora ne bo v nedeljo, dne 10. t. m., temveč v soboto, dne 9. t. m. ob 6. zvečer.

Tržič. V nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. popoldne bo v Pelarjevi gostilni ustanovni občni zbor tržičke podružnice kranjske delavske zveze »Vzajemnosti«. Sodrugi, vsi na shod, vsak naj postane član delavske izobraževalne organizacije!

Škofja Loka. Na nedeljo, dne 10. t. m. dopoldne ob pol 10. sklicuje krajna politična organizacija v Črnidovo pivovarno javen ljudski shod. Sodrugi, skrbite za obilno udeležbo!

Državni zbor.

Dunaj, 7. marca.

Kakor vse kaže, je meščanske poslance strah glasovanja o protikartelnih predlogih in da se izognejo tej sitnosti, da stopijo kartelne-mu oduštvu na prste, bodo odkazali predloge draginjskega odseke — narodnogospodarskemu odseku. Včeraj je poljski govornik zapel slavo industriji in zasebni iniciativi n podjetnosti, ki je ne gre ubijati s podržavljenjem, danes jo je recitiral govornik mladočeskega kluba. Podobna melodija se je oglasila tudi z ministrske klopi in minister javnih del Trnka je po starih zgledih obdolžil sedanje draginje premoga — rudarske mežde. Stvarno ga je zavrnil socialno-demokratični govornik dr. Leo Winter, ki se je pečal tudi z intimnimi zvezami mladočeskkih žurnalistov in poslancev. Vlada in meščanske stranke so prav jasno dokazale, da jim ni do resnega in uspešnega boja zoper kartele, in to bo bržkone edini uspeh te debate, ki bo končana šele v torek.

V sledečem podajamo poročilo o današnji seji.

Takoj po otvoritvi nadaljuje zbornica

kartelno debato.

Po mladočeskem govorniku Čehu je posegel v razpravo minister javnih del Trnka, ki je izjavil, da vlada pač soglasja z delom odsekovih kartelnih predlogov, ampak

o vzrokih draginje premoga

in o odgovorih ni eni misli z odsekom. Vlada gre po ovinkih, ki so pa mnogo varnejši od direktne poti. Vsled splošne draginje je dana meja, preko katere ne mora scenitev premoga. Ministrstvo javnih del vočigled draginji ni držalo križem rok: izdalo je stroge predpise o kopanju, povečalo produkcijo v državnih premogovnikih in uredilo zalaganje državnih zavodov z državnim premogom. V spoznanju, da je povečanje državnega upliva na premogovno industrijo v narodnogospodarskem interesu, je vlada že 1911 predložila premogovni

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka
gospode in dečke. — Velika izbira tu- in
zemskega blaga za obleke po meri
Solidna postrežba. - Vedno nizke cene.

zakon, ki pridržuje iskanje in kopanje premo-
ga za bodoče čase državni upravi. Vladi je
mnoho na tem, da se predloga čimprej reši.
Zahtevo, da vlada preišče proizvodne cene
premoega in da določi maksimalne prodajne
cene, smatra minister za neizvedljivo (?) Vla-
da razmišlja tudi o tem, kako bi povečala od-
dajanje premoega iz državnih rudnikov konzum-
mentom.

Posl. dr. Winter (soc. dem.) spominja, ka-
ko se je ob razpravljanju nujnega predloga
agrarcev o kartelnem vprašanju naveliko vse
agrarne časopisje na socialne demokrate, da-
si so podpisali vsako stremiljenje proti karte-
lom. Protikartelni boj agrarcev je navadna
demagogija, ker agrarci sami snujejo kartele
za mleko in druga živila. Od vlade ni priča-
kovati resnega boja zoper kartele; pa tudi od
poslanske zbornice ne. Največji češki meščan-
ski list ima za urednika narodnogospodarskega
oddelka ravnatelja »Živnostenske banke«, ki
je udeleženec pri vseh mogočih kartelih.

V kartelno debato je posegel še poslanec
Kuranda, nato pa se je nadaljevala razprava
o Körnerjevem nujnem predlogu in je govoril
dr. Ravnihar o razmerah v okrožju graškega
nadsodišča.

Stürgkh in rezervisti.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je v
odgovoru na interpelacijo krščanskih social-
cev in slovenskih klerikalcev o izrednem vpo-
kljanju prvega rezervnega letnika in treh let-
nih nadomestnih rezerv, izjavil, da je avstrijs-
ka vlada takoj zavzela stališče v interesu sku-
pne monarhije.

Za nedolžno obsojene ruske poslance.

Na koncu se je poslanec Nemec (soc. de-
mokrat) spravil v razgovor obsodbo 37 so-
cilno-demokratskih poslancev druge dume in
obnovo kazenskega postopanja, ter vprašal
predsednika, če sprejme v vednost njegov
protest proti temu justičnemu škandalu. (Ži-
vahno odobravanje soc. dem. Klici: Dol s ca-
rizmom!)

Predsednik dr. Sylvester izjavlja, da v tej
stvari ni kompetenten.
Prihodnja seja bo jutri.

ZADNJE VESTI.

KONEC STAVKE V TRŽAŠKEM TEHNIČNEM ZAVODU.

Trst, 7. marca. Danes ob 6. uri zvečer je
bil v mestni telovadnici v ulici della Valle velik
shod delavcev iz tržaškega tehničnega zavoda,
ki so v protest proti aretaciji dveh tovarišev
zapustili jutraj delo. Na shodu kjer je poročal
sodr. Chiussi, so sklenili, da se podajo jutri,
v petek na delo in je protestna stavka končana.
Na shodu je bil izvoljen tudi odbor, ki ima nalo-
go pogajati se za moralne poboljške.

JEZ SE JE PODRL.

Reka, 8. marca. V bližini papirnice Smith
& Meunier se je podrl jez na Rečini in so va-
lovi udrli v papirna skladišča. Škoda je veli-
kanska, obratovanje je za toliko časa ustav-
ljeno, da bo popravljen jez.

PAPEŽ REFORMIRA.

Študijska doba za teologe.

Dunaj, 8. marca. Klerikalna »Reichpost«
poroča, da izide o veliki noči papežev dekret,
ki razteza dobo teoloških študij na šest let. Za
posvečenje v duhovnika se določijo 28. leto živ-
ljenja. Dekret stopi v veljavo z letom 1913.
Papež hoče doseči s tem, da se teologi pred
vstopom v svoj stan zavedajo velike odgo-
vornosti in vseh dolžnosti, ki jih nalaga obljuba
devišтва.

DRŽAVNI POSLANEC KUTSCHER UMRL.

Praga, 7. marca. Nemški agrarni poslanec
Kutscher je umrl za levkemijo.

AFERA PALYI V OGRSKI POSLANSKI ZBORNICI.

Budimpešta, 7. marca. Zbornica je pozvala
pravosodnega ministra, da uvede kazensko
preiskavo zoper žurnalista dr. Palyija, ki je bil
prišel v zborovalno dvorano, in je Palyiju za
vedno prepovedala vstop v parlamentno po-
slopie.

VOLITEV PREDSEDNIKA ZA NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Nejasen položaj.

Berlin, 8. marca. Položaj za današnjo de-
finitivno volitev predsedstva nemškega držav-
nega zbora je povsem nejasen. Zagotovljena
je samo izvolitev naprednjaka Kaempha za
predsednika. Socialni demokratje zopet kandi-
dirajo Scheidemanna.

ODMEVI ANGLEŠKE RUDARSKE STAVKE.

Bojazen avstrijske vlade.

Inomost, 8. marca. Avstrijska vlada je brzo-
javno poslala vsem ravnateljstvom državnih že-
leznic okrožnico, naj kar najskrbnejše
varčujejo s premogom in da naj se
preskrbe s kar največjimi zalogami
premoega, češ da je verjeten izbruh
stavke avstrijskih premogarjev.

Odločitev na severnem Češkem.

Mostec, 8. marca. Prihodnjo nedeljo bodo v
Ducu, Mostecu in Karbici velika rudar-
ska zborovanja, kjer pade odločitev, ali
stopijo premogariji drugi dan v pon-
deljek v stavko.

Kritičen položaj na Vestfalskem.

Essen ob Ruhri, 8. marca. Položaj v ruhr-
skem okrožju označujejo za jako kritičen. Sma-
trajo za gotovo stvar, da razglasi konfe-
renca premogarjev v nedeljo stavko.

Bojazen pred stavko.

Bochum, 8. marca. Ruhrski rudniki ome-
jujejo oddajo premoega do skrajno-
sti. Naročila pa so tako velika, da jim večina
rudnikov ne more zadostovati.

Vojske in žandarje nad rudarje.

Berolin, 8. marca. V stavkovnem okrožju
bodo koncentrirali orožnike peš in na ko-
njih. V Herne je dospel že včeraj oddelek
huzarjev.

Splošna stavka belgijskih rudarjev?

Bruselj, 8. marca. Glavni svet belgijske de-
lavske stranke je sklenil, da razglasi splo-
šno stavko po vseh belgijskih rud-
nikih, ako prično vestfalski rudarji
v pondeljek s stavko.

Strah pred rudarsko stavko na Španskem.

Madrid, 8. marca. Ministrski predsednik Ca-
nalejas je izrazil bojazen, da stopijo pod
vtiskom angleške rudarske stavke
tudi španski premogariji v stavko.

SPLOŠNA RUDARSKA STAVKA NA AN- GLEŠKEM.

Militarizem prizadet.

London, 7. marca. V zbornici je izjavil prvi
admiralni lord Churchill, da se boji, da se
zavlači gradnja vsehladij, ako stavka
dalj časa traja.

Ogromne posledice. — 100.000 železničarjev
ne dela.

London, 7. marca. Posledice rudarske stavke
so vedno občutnejše in dalekosežnejše. Po večih
angleških mestih so ustavile plinarne
delo in mestne uprave so pozvale prebivalce
po stranskih ulicah, da prižgo na oknih sveče in
svetilke, ker ni ulične razsvetljave. »Daily News«
poroča, da je okoli 100.000 železni-
čarjev brez dela. Organizacije plačajo vsa-
kemu brezposelnemu organiziranemu članu po 50
šilingov na teden.

Voda v premogovnikih.

London, 8. marca. V okrožju Svansea d-
sta dva premogovnika prepravljena z vodo.

ČENSTOHOVSKO CERKVENO RAZBOJ- STVO PRED SODIŠČEM.

Sodba.

Varšava, 8. marca. Včeraj popoldne so
razglasili sodbo v procesu zoper zločinske
menihe v Čenstohovu. Pater Damizij Macoh
je obsojen vsled umora, ponarejanja dokumen-
tov, poverjenj in tatvine na dvanajst let
katorge in na dosmrtno pregnanstvo v Sibirijo.
Soobtočena H. Macohova je obsoj. na dve leti
težke ječe. Meniha Starceviski in Olesinski
sta dobila po pet in po eno leto ječe.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Bitka.

Rim, 8. marca. General Rajzuli brzojavlja:
Dne 5. marca je napadel sovražnik naše vzhod-
no krilo na Mergebui. Boj je trajal do 6. zjutraj.
Sovražnika smo odbili; imel je težke izgube.
Na naši strani je padel en vojak, trije so bili
ranjeni.

Turki proti posredovanju.

Carigrad, 8. marca. Poluradno dementirajo
po inozemstvu razširjene vesti, da bi bila veči-
na ministrskega sveta pripravljena sprejeti po-
sredovanje velevlasti na podlagi sultanove ver-
ske suverenitete nad Tripolitanijo in Cirenajko
ter na podlagi politične suverenitete nad eno
obeh pokrajin. Porta je odločena prejkoslej, da
vzdrži stare turške pravice nad obema pokra-
jinama.

KAPITAN SCOTT DOSPEL NA JUŽNI TEČAJ?

London, 8. marca. »Daily Express« poroča
iz Wellingtona, da je kapitan Scott dospel na
južni tečaj.

Odgovorni urednik Fran Bartl
Izdaja in salaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

3

zlati nauki!

I.
Kdor s »FLORIAN-om se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če želedec godrnja,
Pij »FLORIAN-«, pa neč!

III.
Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Sladni čaj tovarniška znamka Sladin

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze,
Moč! sanatogen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d.
— pijo »SLADIN«, to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku
Zdravje! in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju
v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma.
50% prihranka! Zavitki po četrtil kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri
Najboljši zajtrk! trgovcu. Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno
sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trn-
kóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefs-
terstrasse 25; III., Radeckypplatz 4; V., Schönbrunner-
strasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega
naročnika?

Delavska hranilnica in posojilnica

vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani

vabi na

III. redni občni zbor

ki se vrši 9. marca ob 8. zvečer v Šelenburgovi ul. št. 6/II.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Razpravljanje in sklepanje o predlogih posameznih članov.

V slučaju nesklepnosti se vrši v smislu § 30 zadruginih pravil dne 23. marca ob istem
času ravnotam drug občni zbor z istim dnevnim redom.

Načelstvo.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Senk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sešark, Šelenburgova ulica.
Suhadole Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstejn, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta.

Rezervni zaklad nad
pol milijona kron.

Stanje hranilnih vlog
dvajset milijonov kron.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu V LJUBLJANI Dunajska cesta štey. 18

Obreštuje hranilne vloge po čistih
4 1/2 %
brez odbitka rentnega davka.

Račun
pri avstrijski pošti hranilni št. 828.406,
pri ogrski pošti hranilni št. 19.864.
Telefon št. 185 Interurban.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obreštuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % brez amortizacije ali na amortizacije
po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Denarni promet v l. 1910.
K 100,000.000—

Upravno premoženje v l. 1910.
K 20,500.000—